

Cauza C-13/20**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

14 ianuarie 2020

Instanța de trimitere:

Cour d'appel de Bruxelles (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

20 decembrie 2019

Apelantă:

Top System SA

Intimat:

État belge

1. Obiectul și datele litigiului

- 1 Service de sélection et d'orientation [Serviciul de selecție și de orientare (denumit în continuare „Selor”)] al personalului din administrațiile publice dispune de un sistem de depunere a candidaturii online.
- 2 Societatea Top System (denumită în continuare „Top System”) dezvoltă programe informatice. În acest scop, ea a conceput propriul „Top System Framework” (denumit în continuare „TSF”). TSF se bazează pe „NET Framework” al Microsoft, o cutie cu instrumente care facilitează activitatea programatorilor, la care TSF a adăugat funcționalități suplimentare sau îmbunătățiri.
- 3 Pentru a permite Selor să utilizeze candidaturile depuse online, societatea Top System a realizat, la cererea sa, diferite aplicații noi (denumite în continuare „aplicațiile Selor”), inclusiv „Selor Web Access” (SWA), care a fost prezentată în luna martie a anului 2004.

- 4 Aceste aplicații Selor sunt compuse, pe de o parte, din elemente concepute „pe măsură”, de natură să satisfacă nevoile și cerințele Selor, și, pe de altă parte, din elemente extrase din TSF.
- 5 Top System și Selor își continuă colaborarea mai mulți ani. În urma unor disfuncționalități persistente, Selor a încercat să găsească el însuși o soluție. La începutul anului 2019, Top System constată intervenții tehnice asupra TSF instalat cu aplicațiile Selor.
- 6 Prin ordonanța din 2 februarie 2019, președintele tribunal de commerce de Bruxelles [Tribunalul Comercial din Bruxelles, Belgia] admite cererea de conservare a probelor prin descrierea detaliată depusă de Top System.
- 7 Expertul desemnat a scris în raportul său:

„Analiza datelor înregistrate evidențiază că Selor ar fi procedat efectiv la o decompilare a bibliotecilor obiect ale Top System, pentru a recrea codurile sursă ale acestuia; în acest scop, Selor a utilizat foarte probabil un instrument precum «Reflector» (din care Selor are cel puțin un exemplar pe calculatorul de la locul de muncă al lui [X]) [...].

Am constatat două exemple de coduri sursă specifice în care a avut loc o modificare la 19 decembrie 2008; toate fișierele din acest dosar au fost modificate la acel moment: constatăm că toate referirile la versiunea binară a „Top System” au fost schimbate în referiri la versiunea codului sursă adăugat în acea zi.”
- 8 La 6 iulie 2009, Top System a chemat în judecată État belge [statul belgian] în special pentru:
 - constatarea decompilării TSF de către Selor, cu încălcarea drepturilor exclusive ale Top System, care constituie contrafacere a unei opere, și
 - obligarea statului belgian la despăgubirea Top System pentru decompilarea și copierea codurilor sursă ale TSF.
- 9 Prin hotărârea din 19 martie 2013, tribunal de première instance de Bruxelles [Tribunalul de Primă Instanță din Bruxelles, Belgia] a declarat cererea nefondată.
- 10 Top System a sesizat cour d’appel de Bruxelles [Curtea de Apel din Bruxelles, Belgia] și și-a menținut cererea.

2. Dispozițiile în cauză

Directiva 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator

- 11 Articolul 4 prevede:

„Acte restricționate

Sub rezerva articolelor 5 și 6, drepturile exclusive ale titularului în înțelesul articolului 2 cuprind dreptul de a efectua sau de a autoriza:

(a) reproducerea permanentă sau provizorie a unui program pentru calculator, în totalitate sau parțial, prin orice mijloc și sub orice formă. În măsura în care încărcarea, prezentarea, rularea, transmiterea sau stocarea programului pentru calculator necesită o astfel de reproducere a programului, aceste acte de reproducere sunt supuse autorizării de către titularul dreptului;

(b) traducerea, adaptarea, dispunerea și orice altă transformare a programului pentru calculator și reproducerea rezultatelor acestor acte, fără a aduce atingere drepturilor persoanei care transformă programul pentru calculator;

[...]

12 Articolul 5 prevede:

„Excepții de la actele restricționate

(1) În absența unor clauze contractuale speciale, nu necesită autorizarea de către titular actele prevăzute la articolul 4 literele (a) și (b), în cazul în care aceste acte sunt necesare pentru a permite dobânditorului legal să utilizeze programul pentru calculator conform destinației sale, inclusiv pentru a corecta erorile.

[...]

13 Articolul 6 prevede:

„Decompilare

(1) Autorizarea de către titular nu este necesară atunci când reproducerea codului și traducerea formei acestui cod în înțelesul articolului 4 literele (a) și (b) este indispensabilă pentru obținerea informațiilor necesare interoperabilității unui program pentru calculator creat în mod independent de alte programe și sub rezerva ca următoarele condiții să fie îndeplinite:

(a) aceste acte sunt realizate de beneficiarul licenței sau de o altă persoană care are dreptul de utilizare a copiei unui program sau în numele acestora de către o persoană autorizată în acest scop;

(b) informațiile necesare pentru realizarea interoperabilității nu au fost anterior puse, în mod simplu și rapid, la dispoziția persoanelor menționate la litera (a);

(c) aceste acte sunt limitate la părți din programul original, necesare pentru realizarea acestei interoperabilități.

(2) Dispozițiile alineatului (1) nu permit ca informațiile obținute în temeiul aplicării sale:

(a) să fie utilizate în alte scopuri decât realizarea interoperabilității programului pentru calculator creat în mod independent;

(b) să fie comunicate unor terți, cu excepția cazului în care acest lucru se dovedește necesar interoperabilității programului pentru calculator creat în mod independent; (c) să fie utilizate pentru dezvoltarea, producerea sau comercializarea unui program pentru calculator a cărui expresie este în mod fundamental similară sau pentru orice alt act care încalcă dreptul de autor.

(3) În conformitate cu dispozițiile Convenției de la Berna privind protecția operelor literare și artistice, prezentul articol nu poate fi interpretat astfel încât să permită aplicarea sa într-un mod care aduce atingere în mod nejustificat intereselor legitime ale titularului dreptului sau exploatării normale a programului pentru calculator.”

3. Pozițiile părților

Selor

- 14 Selor recunoaște că a efectuat o decompilare a unei părți din TSF, ale cărei funcționalități au fost integrate în aplicațiile Selor, pentru a dezactiva o funcție deficitară a acestora.
- 15 În principal, Selor susține că dispozițiile contractuale care reglementează relațiile sale cu Top System implică renunțarea de către Top System la invocarea drepturilor sale de autor pentru orice utilizare a aplicațiilor. Selor deduce din aceasta, în beneficiul său, un drept de acces la sursele tuturor aplicațiilor furnizate de Top System, ceea ce includea și posibilitatea de a avea el însuși acces la acestea, prin intermediul unei decompilări.
- 16 În subsidiar, Selor susține că decompilarea era permisă în mod legal pentru corectarea erorilor, în conformitate cu Directiva 91/250. Potrivit Selor, erorile de concepție care afectează programul conceput de Top System (în special două aplicații ale programului TSF) și lipsa de reactivitate a acesteia din urmă pentru a oferi o soluție la problemele pe care le denunțase făceau imposibilă utilizarea programului conform destinației sale, ceea ce a justificat decompilarea. Selor invocă de asemenea dreptul său „să analizeze, să studieze sau să testeze funcționarea” programului „în vederea identificării ideilor și principiilor” care stau la baza funcționalităților în cauză ale TSF în scopul de a putea eluda blocajele pe care le cauzează acestea [articolul 5 alineatul (3) din Directiva 91/250].

Top System

- 17 Top System reproșează Selor că a procedat la decompilarea programului său „TSF” fără a fi autorizat în acest sens, fie contractual, fie legal. Ea precizează de altfel că s-ar fi opus, în orice caz, pentru motivul că „una sunt aplicațiile și alta este Framework TSF”. Ea consideră că TSF nu a fost dezvoltat pentru Selor și că Selor nu a finanțat acest TSF, care este o dezvoltare internă a Top System și care îi aparține în exclusivitate.
- 18 În ceea ce privește posibilitatea legală de a efectua o decompilare, ea susține că această operațiune nu poate interveni decât pentru a asigura interoperabilitatea programelor [articolul 6 din directivă], iar nu pentru a corecta erorile acestora [articolul 5 alineatul (1) din directivă], a căror existență o contestă în plus. În cazul în care cour d’appel [Curtea de Apel] ar preconiza să interpreteze dispoziția legală (care transpune articolul 5 din directivă) în sensul că permite corectarea erorilor, Top System solicită acesteia să adreseze o întrebare preliminară Curții de Justiție. Cu titlu subsidiar, Top System susține că, în cazul în care o decompilare este justificată în această din urmă ipoteză, ea trebuie să aibă loc în condițiile stricte prevăzute la articolul 6 din directivă.
- 19 În ceea ce privește excepția prevăzută la articolul 5 alineatul (3) din directivă, Top System arată că decompilarea nu a intervenit exclusiv într-un mediu de testare, ci și într-un mediu de dezvoltare în cazul programatorilor Selor.

4. Aprecierea cour d’appel [Curtea de Apel]

- 20 Cour d’appel [Curtea de Apel] subliniază că Top System nu a furnizat toate codurile sursă ale aplicațiilor Selor.
- 21 Confruntat cu neexecutarea contractului, revenea însă Selor sarcina de a pune Top System în întârziere pentru a-i transmite codurile sursă, în loc să procedeze la decompilarea codului obiect. Întrucât a omis să pună Top System în întârziere pentru a-i furniza codurile sursă la care avea dreptul prin contract și s-a plasat în mod intenționat în afara cadrului de executare a contractului, revine Selor sarcina de a demonstra că îndeplinea condițiile legale pentru a efectua o decompilare.
- 22 Cour d’appel [Curtea de Apel] enunță în mod succint pozițiile părților. Potrivit Top System, există doar două ipoteze în care poate avea loc o decompilare: autorizarea de către autor și analiza interoperabilității (articolul 6 din directivă). În schimb, decompilarea nu este permisă pentru corectarea erorilor, contrar celor decise în hotărârea atacată. Potrivit Selor, în schimb, corectarea erorilor, prin intermediul unei decompilări, este permisă de dispoziția de drept național [care transpune articolul 5 alineatul (1) din directivă], din moment ce această dispoziție permite efectuarea tuturor actelor prevăzute la articolul 4 litera (b) din directivă și, prin urmare, pe lângă traducerea, adaptarea, dispunerea, „orice altă transformare a programului pentru calculator și reproducerea rezultatelor acestor acte”.

- 23 Cour d'appel [Curtea de Apel] înlătură excepția întemeiată pe articolul 5 alineatul (3) din directivă. Astfel, această dispoziție permite persoanei care are dreptul să utilizeze copia unui program pentru calculator doar să analizeze, să studieze sau să testeze funcționarea unui program în vederea identificării ideilor și principiilor care stau la baza oricărui element al programului, atunci când efectuează oricare dintre actele de încărcare, prezentare, rulare, transmitere sau stocare a programului pentru calculator pe care aceasta are dreptul să îl realizeze. Cour d'appel [Curtea de Apel] apreciază că decompilarea efectuată de Selor depășește în mod evident acest cadru.
- 24 Prin urmare, trebuie să se stabilească dacă decompilarea totală sau parțială a unui program pentru calculator constituie unul dintre actele prevăzute la articolul 4 literele (a) și (b) din Directiva 91/250, pe care îl poate efectua utilizatorul legitim al unui program în vederea corectării erorilor.
- 25 Nici textul directivei, nici jurisprudența existentă nu furnizează o clarificare suficientă pentru a răspunde la această problemă nouă de interpretare a directivei și care prezintă un interes general pentru aplicarea uniformă a dreptului Uniunii.

5. Întrebările preliminare

- 26 Cour d'appel [Curtea de Apel] adresează Curții de Justiție următoarele întrebări preliminare:
- Articolul 5 alineatul (1) din Directiva 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator trebuie interpretat în sensul că permite dobânditorului legal al unui program pentru calculator să îl decompileze în tot sau în parte, atunci când această decompilare este necesară pentru a-i permite să corecteze erori care afectează funcționarea programului menționat, inclusiv atunci când corecția constă în dezactivarea unei funcții care afectează buna funcționare a aplicației din care face parte acest program?
 - În cazul unui răspuns afirmativ, trebuie îndeplinite, în plus, condițiile prevăzute la articolul 6 din directivă sau alte condiții?